
EHDOTUS ALUEKEHITYSHANKKEEN PROJEKTISUUNNITELMAN PUITTEIKSI VUODEN 2003 LOPPUUN ASTI

Matti Ruippo 30.4.2002

Sibelius-Akatemian hallinnoima aluekehityshanke on ohjausryhmän kokouksessaan 15.4.2002 pyytänyt hankkeen työntekijältä Matti Ruipolta esitystä projektisuunnitelmaksi. Kyseinen suunnitelma toimii myös työsuunnitelmana ja se kattaa hankkeen toiminnan koko loppuajan 31.12.2003 asti.

---

1. NYKYTILANNE

Kuopion–Kuhmon -aluekehityshanke, joka on alkanut vuonna 2001, on suunnitelman mukaan edennyt neljällä taholla: (1) virtuaaliyliopistopalvelujen kehittäminen, (2) tietoliikenneyhteyksien ja infrastruktuurin rakentaminen, (3) alueellinen koulutustyö ja (4) musiikin verkko-opetuksen tutkimus. Seuraavassa on lyhyt yhteenveto toiminnan tuloksista.

Virtuaaliyliopistopalvelut

Hanke on käynnistännyt teknisen ja pedagogisen kehitystyön. Tämä on tapahtunut (1) oppikurssien tuotannon kautta, minkä tarkoituksena on valmistaa materiaalia sekä kerätä kokemusta erilaisista opetustilanteista ja -järjestelyistä. Toinen menetelmä kehitystyössä on ollut (2) yksittäisten koulutus- ja konserttitapahtumien järjestäminen. Näiden tapahtumien ansiosta on mahdollista konkretisoida suunnitelmia ja samalla myös rytmittää työn etenemistä.

Kehitystyössä on keskeisiksi aihealueiksi tähän mennessä nousseet verkkoaudio, videoneuvottelu ja verkkolähetys. Näistä verkkoaudion koulutus on jo sovittu osaksi Virtuaaliyliopiston koulutusta. Kehitystyöstä on raportteja seuraavasti:

1. Kurssikuvauksia on kerätty kurssitarjottimeksi, joka on osoitteessa [<http://webusers.siba.fi/~maruippo/move/kurssi.html>].
2. Äänityön kurssin raportti on osoitteessa [<http://webusers.siba.fi/~maruippo/tievie/portfolio.pdf>].
3. Videoneuvottelun kehitystyöstä ja verkkolähetyksestä on Philip Donner raportoinut osoitteissa [<http://www.jyu.fi/move/soivakudos/>], [<http://ilmari.siba.fi/users/pdonner/GambaVC.htm>], [<http://ilmari.siba.fi/users/pdonner/burgenland/>].

Tietoliikenneyhteyksien ja
infrastruktuurin
rakentaminen

Viime vuonna Sibelius-Akatemian Kuopion osaston paikallisverkko liitettiin osaksi korkeakouluverkko FUNET:ia ja nopeus mitoitettiin 10 Mbps:n tasolle. Infrastruktuurin kehityksessä astuttiin uudelle tasolle, kun Kuopion ja Kuhmon välinen ADSL-käytävä avattiin julkisesti 17.3.2002 järjestetyn etäkonsertin yhteydessä.

Kuopiossa on varustettu yhtä opetusluokkaa kaapeloinnin osalta valmiiksi tulevia etäopetustilanteita varten. Lisäksi on rakennettu videoneuvottelun ja verkkoneuvottelun laitteistoja ja verkkoyhteyksiä.

Alueellinen koulutustyö

Kuopiossa ja Kuhmossa on koulutettu musiikinopettajia tieto- ja viestintätekniikan, TVT:n käyttöön. Tavoitteet ovat olleet kahtalaiset: kouluttaa ryhmä opettajia, jotka toimivat opettajayhteisöissään esimerkkeinä sekä kerätä kokemusta TVT-koulutuksen järjestämisestä niin, että tätä tietoa voidaan hyödyntää opettajien koulutuksessa laajemmaltikin. Koulutus on otettu hyvin vastaan ja työn myötä ollaan jo pääsemässä molempiin tavoitteisiin.

Kuhmon lukion ja Kuopion musiikkilukion oppilaille on järjestetty musiikkitekniologian opetusta ja jälleen tavoitteena on ollut opetuskokonaisuuksien luomiseen liittyvä pilotointi. Kurssikuvaukset ovat luettavissa toukokuun loppuun mennessä osoitteessa [<http://webusers.siba.fi/~maruippo/koulutus/>]

Tutkimustyö

Aluekehityshankkeen tavoitteena on tuottaa raportteja musiikin etäopetuksen pedagogisesta ja teknisestä kehittämisestä. Ensimmäisten raporttien osoitteet oli lueteltu edellä. Lisäksi tietoa tarvitaan mm. siitä, miten opetusyhteisön orientaatio TVT:n käyttöön olisi parasta tehdä. Edellä kuvatut toimet ovat olleet perustana tällaisen selvitystyön tekemiselle.

---

2. ALUEKEHITYSHANKE VUODEN 2003 LOPPUUN

Sibelius-Akatemian hankesuunnitelmassa korkeakoulujen alueellisen kehittämisen ohjelmaan, joka jätettiin Opetusministeriölle 15.11.2000, lueteltiin toiminnan sisällöllisinä yhteyksinä musiikin virtuaaliopistohanke (MOVE), hankkeen puitteeseen kuuluva tutkimus ja koulutus, kulttuuriteollisuuden tuotantokeskushanke sekä Interreg III A Karjala -ohjelma. Tuotantokeskushanke on toistaiseksi ollut suunnittelun kannalta syrjässä ja seuraava jäsentely perustuu kolmesta muusta yhteydestä saatuun kokemukseen.

Virtuaaliopistohanke

Virtuaaliopistohanke sisältää palvelujen kehitystyötä sekä infrastruktuurin rakentamista. Palvelujen rakentamiseen hankekaudella kuuluvat:

1. verkkolähetyksen kehittäminen opetusvälineenä: pedagogisten sovellusten kehittäminen, käyttöönoton koulutuksen ja tuen suunnittelu ja toteutus
2. videoneuvottelun opetuskäytön kehittäminen: luennot, seminaarit ja henkilökohtainen opetus; opetusikäytön koulutus ja tuki
3. erilaisten opetussisältöjen suunnittelu ja toteutus, minkä avulla kehitetään monipuolisia pedagogisia ja teknisiä ratkaisuja ja malleja musiikin etäopetuksen käyttöön
4. Kuopion osaston ja Kuhmon musiikkiopiston verkko-opetushankkeiden tukeminen
5. kansainvälisten yhteyksien kautta hankittu kokemus.

Verkkolähetyks. Kuluva toimintavuosi on suunniteltu edistämään nimenomaan verkkolähetyksen käyttöönottoa. Koulutuspakettia testataan yhdessä Kuopion yliopiston oppimiskeskuksen kanssa ja rakennettua opetuspakettia tarjotaan syksyllä alkavalle Virtuaaliyliopiston taitokoulutukselle. Verkkolähetyksen potentiaalia on tavoitteena hyödyntää myös itse sisällön tuottamisessa. Esimerkiksi Sibelius-Akatemiassa järjestettäviä luentoja on mahdollista tallentaa ja jakaa videoina. Toinen kiinnostava kohde on musiikin monikulttuurisuus.

Videoneuvottelu. Videoneuvottelun käytöstä on saatu hyviä kokemuksia hallintotyössä. Vuonna 2002 valmistellaan videoneuvottelun opetuskäyttöä sekä teknisesti että koulutuksen avulla, jotta vuonna 2003 järjestelmä on käytettävissä monipuolisesti erilaisissa opetustilanteissa.

Valmistelutyöhön liittyy niin (1) MIDI-siirron kuin (2) äänen laadun kehitystyötä. Ensin mainittu MIDI-siirto keskittyy videoneuvottelun datakanavan tai erillisen järjestelmän välittämän nuottitiedon hyödyntämiseen siten, että tuotettu musiikki voidaan siirtää paikasta toiseen pelkkänä ohjaustietona ja musiikillinen materiaali ei näin laadullisesti heikkene. Sovelluksessa käytetään MIDI-soittokoneistolla varustettuja pianoja, joten musiikinopetuksellisia mahdollisuuksia on useita. Äänen laadullista kehitystyötä tehdään niin videoneuvottelun perusversion kuin erillisen äänenkoodausjärjestelmän kanssa.

Sisältösuunnittelu, Kuopion ja Kuhmon verkko-opetushankkeet. Opetussisältöjen ja kurssien suunnittelu ja toteutus on käytännöstä lähtevä tapa rakentaa musiikin etäopetuksen tuntemusta. Tätä työtä tehdään perusopetuksen tasolla Kuhmon musiikkiopiston ja sitä kautta Suomen musiikkioppilaitosten liiton, SML:n kanssa sekä yliopistotasolla Kuopion osaston, Virtuaaliyliopiston ja MOVE:n yhteistyönä. Kuhmon musiikkiopisto toimii etäopetuksen pilottina ja päämääränä on tukea opiston tavoitteita erikoismusiikkioppilaitoksena. Musiikkiopisto on linjannut tätä tavoitettaan siten, että verkko-opetuksen teknologioiden avulla on halutaan tarjota opiskelijoille kurseja, jotka ylittävät sisällöllisesti perinteiset musiikkioppilaitosten oppiaineiden rajat. SML toimii puolestaan hankkeen myötä kertyneen kokemuksen ja tiedon levittäjänä. Aluekehityshanke toimii Kuopion osaston kautta toteutuen musiikin etäopetuksen kehitystyötä. Tämän työn tuloksia on jaettavissa yli-

opistorajojen ylitse ja parhaiten se tapahtuu Virtuaaliyliopiston TieVie-hankkeen kautta. MOVE:n tärkein tehtävä hankkeen kannalta on tutkijaverkoston luominen. Sen kautta voidaan jakaa tutkimusalueita sekä evaluointikohteita. Tutkijaverkosto syntyy MOVE:n omien tutkijoiden, haettavana olevan tutkijakoulun tutkijaoppilaiden sekä kansainvälisten kontaktien kesken.

Kansainvälisyys. Kansainvälinen yhteistyö on lähtenyt hyvin käyntiin ja sen tuloksena on keskustelufoorumi, johon kuuluu keskeisiä musiikin etäopetuksen vaikuttajia Yhdysvalloissa, Australiassa ja Kanadassa. Tämän keskustelun tärkein tavoite on suunnitella musiikkilähtöistä etäopetusta.

Tekninen kehitystyö. Infrastruktuurin rakentaminen tähtää edellä mainittujen palvelujen tukemiseen. Erityisesti panostetaan pilottipaikkakuntarakenteen yhteisen tietoliikennetarkaisun edistämiseen.

Tutkimus ja koulutus

Aluekehityshankkeen tutkimustyö perustuu:

1. edellä kuvattuun palvelujen rakentamisen dokumentointiin
2. järjestettyyn koulutustyöhön
3. tutkimusyhteistyöhön MOVE:n puitteissa.

Toimintatutkimuksen mallilla järjestäytyneet työt tuottaa hankekauden loppuun mennessä esityksen musiikinopetuksen verkkopedagogisista ja -teknisistä rakenteista, mikä toimii pohjana musiikin verkkopedagogisten opintojen käynnistämiseksi. Hankekautena haetaan MOVE:lta ja Sibelius-Akatemian informaatiokeskukselta tukea tutkimustyön edistämiseksi sekä verkko-opetukseen liittyvien sopimuksellisten asioiden selvittämiseksi. Koulutusyhteistyön osapuoliksi haetaan Kuhmon musiikkiopistoa, Kuopion yliopistoa ja Sibelius-Akatemian koulutuskeskusta. Tavoitteena on aloittaa jo hankekauden aikana musiikin verkko-opetuksen kursseja.

Koulutustyö kohdistuu seuraaviin ryhmiin:

1. Kuhmon musiikkiopiston henkilöstö
2. Sibelius-Akatemian Kuopion osaston henkilöstö
3. mahdollisesti Kuopion osaston opiskelijakunta.

Koulutus kohdentuu edellä mainituissa ryhmissä niihin henkilöihin, jotka ovat potentiaalisia verkko-opetuksen hyödyntäjiä. Lisäksi tutoroidaan kuluneen kevään kursseilla käyneitä opettajia sekä tuetaan Kuhmon lukion musiikkilinjan musiikkiteknologian opetusta sekä Kuopion musiikkilukion tuotannon tekoa.

Hankekauden päättyessä on olemassa tietoa ja käytännön kokemusta musiikin verkko-opetuksesta ja koulutustyö voi alkaa.

Interreg III A Karjala

Interreg III A Karjala -ohjelma on edennyt musiikin osalta nopeasti. Hankkeen aikana kartoitetaan rajantakaisen Karjalan mahdollisuuksia osallistua musiikin verkko-opetukseen. Erityisesti kohteena on orkesteriyhteistyön tukeminen videoneuvottelun suomin keinoin. Hankekauden lopussa on suunnitelmassa mainittu EU:n raja-alueiden innovaatioympäristön kehitys tukenut myös Kuhmon kamarimusiikin osaamiskeskuksen kumppanin työtä Itävallassa ja mahdollisesti tulevia osapuolia Virossa.

---

3. HANKEKAUDEN JÄLKEEN

Musiikin verkko-opetuksen taitojen kouluttamisen suurin haaste on, miten parhaiten vastata koulutuksen mittavaan kysyntään. Virtuaaliyliopiston TieVie-koulutus on Opetusministeriön organisoima järjestelmä, joka sopii hyvin yliopistomaailmaan yleensä, mutta musiikin erityislaatu asettaa koulutuksellekin omia vaatimuksia. MOVE on tähän asti organisoanut opettajien täydennyskoulutusta, mutta sen toiminta loppuu vuonna 2004. On aiheellista määritellä yhdessä MOVE:n kanssa tavoitteita koulutuksen suunnalle niin kuluvalle toimikaudella kuin sen jälkeen. Käytännössä ensin tavoitellaan 15 ov:n ja myöhemmin 35 ov:n opintojaksojen toteuttamista.

Koulutuskeskuksen tarjoama yhteistyö on vastaus koulutuksen organisoinnille. Kuopion yliopiston oppimiskeskuksen ja aluekehityshankkeen välinen kanssakäynti on johdatettavissa koulutuksen sisällölliseksi suunnitteluksi sekä opetustilojen yhteiskäytöksi. Kuhmon kamarimusiikin osaamiskeskuksen luoma verkko-opetuksen laboratorio on vastaavasti alusta koulutuskäytänteiden testaamiselle. Kuopiolla ja Kuhmolla on hyvät poliittiset ja maantieteelliset mahdollisuudet tulla koulutuksen keskipisteiksi.